

Platform Samen Onderzoeken

Het Platform Samen Onderzoeken is een
initiatief van:

Het belang van een onderzoekscultuur en evidence- informed werken aan schoolontwikkeling

Anje Ros • 21 april 2021

Agenda

1. Aanleiding
2. Drie dimensies onderzoekscultuur
3. Werken met de leeromgeving

Schoolontwikkeling in de praktijk

Veel nieuwe dingen?

Doordachte keuze?

Goede analyse?

Monitoring?

Leeromgeving

Op een andere manier werken aan de kwaliteit van je onderwijs:

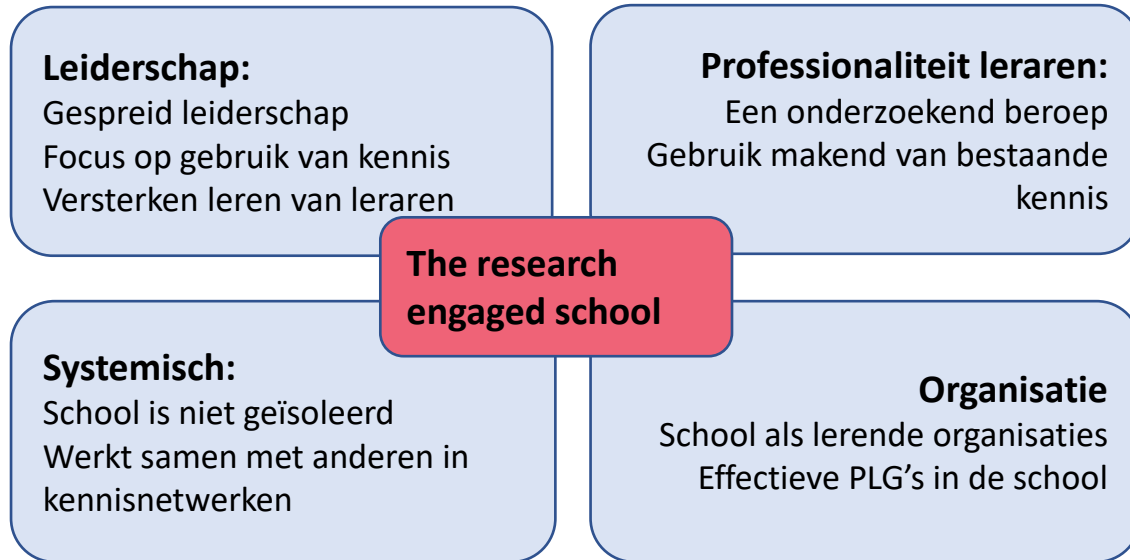
Systematisch, onderbouwd

Gebruik van literatuur

Gebruik van expertise en ervaringen

Leren van elkaar

Research engaged schools (Godfrey & Brown, 2019)

Dimensies

1. Onderzoeksmatig werken
2. Kennis en expertise benutten
3. Samenwerkingscultuur

- Keuze van speerpunten
- Werken met PLG's
- Systematisch werken door onderzoekscyclus

www.platformsamenunderzoeken.nl

1) Onderzoeksmatig werken

Keuze van speerpunten

- Aansluiten bij urgentie van leraren: *Hier moeten we wat mee!*
- Aansluiten bij koers van de school
- Rekening houden met urgentie van buiten
- Maak keuzes en houd daaraan vast!

Kies niet steeds voor iets nieuws, maar verbeter je huidige aanpak

Weinig verschil in effectiviteit van aanpakken

Ken de valkuilen van je aanpak

Behoud wat goed gaat

Ontwikkel steeds meer expertise en routine

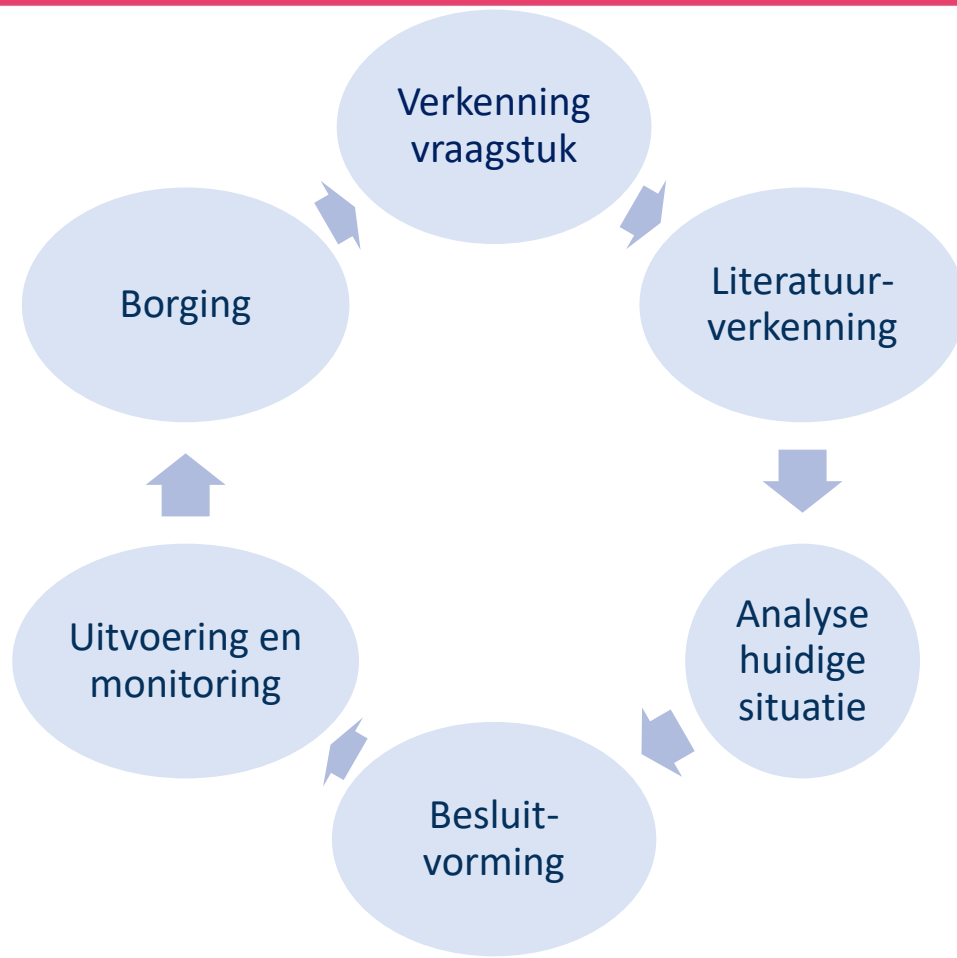
Werk aan verbetering in PLG's

Eigenaarschap bij leraren:

- Indeling op basis van motivatie en expertise
- Vertegenwoordiging: wie heeft belang?
- Kartrekker: teacher leader (expert)

Methodiek: systematisch

- Onderzoekscyclus

1) Verkenning vraagstuk

- *Waarom is dit een probleem/verbeterwens?*
- *Van wie is het probleem (belangen)?*
- *Wat zijn de gevolgen voor leerlingen?*
- *Zit er een probleem achter?*
- *Wat is al eerder geprobeerd, wat is daarvan de opbrengst?*
- *Zijn er andere scholen waarvan we kunnen leren?*

Aanscherping doel

2) Literatuurverkenning

- Meer inzicht in het vraagstuk: wat is het, hoe werkt het?
- Waar moeten we op letten?

Hoe?

- Kennisrotonde: <https://www.kennisrotonde.nl/>
- OnderwijsmetKennis: <http://www.onderwijsmetkennis.nl/>

3) Analyseer de huidige situatie

Leraren interviewen elkaar

- *Welke knelpunten ervaar je?*
- *Wat gaat goed, wat moeten we behouden?*
- *Welke kansen voor verbetering zie je?*
- *Welke randvoorwaarden moeten vervuld worden?*

Nevenopbrengst

- Expertise van leraren wordt benut
- Zorgt voor betrokkenheid en draagvlak
- Leraren leren elkaar beter kennen

4) Besluitvorming

Op basis van literatuur en analyse situatie

- Gezamenlijke duiding
- Keuze voor verbeterde aanpak: aanpassing, pilot
- Verantwoording naar het team: waarom, hoe

Vorbereiding

- Randvoorwaarden: tijd
- Hulpmiddelen: goede voorbeelden, checklist, stappen...
- Begeleiding

5) Uitvoering en monitoring

Vragen aan het team:

- *Lukt het om de interventie uit te voeren zoals bedoeld?*
- *Wat zie je bij (bepaalde groepen) leerlingen?*
- *Wat zijn (aanvullende) knelpunten, randvoorwaarden?*
- *Welke aanpassingen zijn nodig om de doelen te realiseren?*

Kan leiden tot bijstellingen

6) Borging

- In structuur (bv 2x per jaar op agenda)
- In personen (bv coördinator)

2) Kennis en expertise benutten

- Gebruik van literatuur
- Gebruik van expertise van leraren
- Gespreid leiderschap

Gebruik van literatuur

Weten wat werkt werkt niet altijd

- Effectgroottes in onderzoek zijn klein
- ‘Bewezen effectief’ geeft weinig garantie voor de toekomst
- Geen rekening met haalbaarheid

Dus is nodig:

- Open blik, kritische houding
- Verbinding met praktijkkennis

Literatuur: waarvoor dan wel?

- Meer inzicht in waarom wat werkt
- Voorwaarden, valkuilen: waar moet ik op letten?
- Specifiekere taal: niveaus/aspecten/stappen/fasen

Gebruik van expertise van leraren

Verschillende experts op verschillende thema's

- Meer motivatie
- Meer eigenaarschap
- Meer leren van elkaar

Aantrekkelijk leerklimaat ook voor leraren

- Stimuleren en waarderen van professionele ontwikkeling
- Expertise van leraren wordt benut: taken, rol, vraagbaak

Gespreid leiderschap

Leraren nemen leiderschap op basis van hun expertise

Nodig:

- Leiderschapsvaardigheden
- Volgerschap
- Duidelijke koers

Formeel leiderschap	Gespreid leiderschap
op de voorgrond treden	anderen in positie zetten
sturen op besluiten	sturen op processen
nemen van initiatieven	coachen van leiderschap
verdelen van taken	creëren van mogelijkheden
organiseren van leren	faciliteren van leren
controleren	verbinden personen
geven van antwoorden	stellen van vragen
oplossen van problemen	geven van verantwoordelijkheid
blussen van brandjes	vooruit kijken

3) Samenwerkingscultuur

- Reflectieve dialoog
- Feedback cultuur
- Samenwerking over eigen grenzen

Samenwerkingscultuur

Open cultuur gericht op inclusie, respect en vertrouwen

Reflectieve dialoog

- Hoe doen we het nu, wat kan beter?
- Gedeelde ambitie, focus op kwaliteit
- Doorvragen, argumenten, onderbouwing, feedback ...

Feedbackcultuur

Aanspreekcultuur: gericht op controle

Feedbackcultuur: gericht op feedback vragen

Focus op feedback vragen ipv geven

- Eigenaarschap bij leraren
- Feedback om van te leren in plaats van ongevraagd advies
- Feedback als interactief proces van betekenisverlening

Samenwerking over de grenzen

Frisse blik en input van buiten

- Samenwerking met allerlei organisaties gericht op de leerling
- Feedback van buiten
- Kennisdeling in netwerken, partnerschappen
- Samen kennis ontwikkelen

Leeromgeving onderzoekscultuur

- Voor scholen in PO, VO, MBO
- Voor opleidingen

Leeromgeving onderzoekscultuur

Schoolleider | wijzig

Dashboard

Analyse

Acties

Werkplan

Werken aan duurzame schoolontwikkeling

Deze leeromgeving ondersteunt scholen – po, vo en mbo – om op een onderzoekende manier te werken aan onderwijsontwikkeling. De school baseert zich hierbij op praktijkkennis en kennis uit onderzoek.

Onderwijsprofessionals – team, schoolleiding, bestuur – werken samen en de verantwoordelijkheid ligt zo laag mogelijk in de organisatie. Zo zijn alle medewerkers eigenaar van de ontwikkeling.

Drie dimensies

De volgende dimensies zijn essentieel om tot duurzame schoolontwikkeling te komen:

Wat vind je in de leeromgeving?

1) Analyse per dimensie

- Waar sta je nu?
- Kies aan welke aspect je wilt werken

2) Kies acties

- Keuze uit hele concrete acties
- Verder lezen: artikelen en tools

3) Actieplan

- Word-document: wat, wie, wanneer

<https://onderzoekscultuur-scholen.platformsamenunderzoeken.nl/#/>

Kracht: Laagdrempelig

- Maakt vaag begrip als onderzoekscultuur concreet
- Concrete taal, snel in te vullen
- Voor starters en gevorderden
- Geen accounts, overzichtelijk

Kracht: Aansluiten bij huidige werkwijze

- Niet weer iets nieuws
- Huidige manier van schoolontwikkeling verbeteren
- Verbinden aan huidige speerpunten
- Hele concrete, haalbare acties
- Kleine stapjes gericht op verbeteren routines

Kracht: verbinding van rollen

- Aparte acties voor leraren, schoolleider en bestuurder
- Ieder kan verantwoordelijkheid nemen vanuit eigen rol
- Rollen kunnen elkaar versterken
- Samen in gesprek

Kracht: verbinding met kwaliteitscyclus

- Niet eenmalig maar 'op de agenda houden'
- Downloaden en verbinden aan PDCA-cyclus, schoolplan
- Evalueren:
 - Doorgaan
 - Nieuwe acties
 - Nieuw aspect
 - Nieuwe dimensie

Dank voor jullie aandacht!

Vragen?

www.platformsamenunderzoeken.nl